

BIJLAGE 1

Uitkomsten gesprekken met ANBI's en het crowdfundingplatform

Door de ANBI's en het crowdfundingplatform is ten aanzien van de besproken onderwerpen het volgende naar voren gebracht.

Privacy en gegevensbescherming

De ANBI's is in de gesprekken gevraagd waar zij knelpunten verwachten ten aanzien van de privacy en gegevensbescherming bij de uitwisseling van gegevens.

Anonieme giften

Door alle ANBI's is naar voren gebracht dat het aandeel bewust anonieme giften slechts een klein aandeel omvat van het totale aantal giften dat op jaarbasis door hen wordt ontvangen. Onder anonimiteit wordt in dit verband door de ANBI's verstaan de onbekendheid van de persoonsgegevens van de donateur bij de ANBI waaraan de donateur schenkt. Opgemerkt wordt dat bij een bankstorting, ook bij een anonieme gift, wel bankgegevens bekend zijn, maar niet de NAW-gegevens van de donateur. Dit wordt door een goed doel ook wel aangemerkt als een onbewuste anonieme gift. De donateur is hier niet altijd van op de hoogte. Als voorbeeld van een anonieme gift wordt genoemd de gift waarbij een bankstorting wordt gedaan met het verzoek deze anoniem te houden. De ANBI verwijdert dan actief de persoonsgegevens. Anonimiteit van de donateur is ook aan de orde bij contante giften die via de collectebus worden ontvangen. Deze giften worden echter niet bewust anoniem gedaan en vallen, omdat zij gewoonlijk niet aftrekbaar zijn, buiten de scope van dit onderzoek. Anonimiteit van de donateur richting de ANBI speelt naar de ervaring van de ANBI's geen prominente rol.

Houding donateur tegenover verstrekte gegevens aan Belastingdienst

Wel wordt door een goed doel opgemerkt dat zij de verwachting hebben dat een deel van hun donateurs een terughoudende houding heeft ten aanzien van een mogelijke gegevensuitwisseling met de Belastingdienst. Bij de anonimiteit van de donateur naar derden toe – niet zijnde de ANBI – kan dit volgens hen anders liggen. De wenselijkheid van anonimiteit van donateurs van mensenrechtenorganisaties richting de overheid wordt in dit verband expliciet benoemd. Ook bij andere ANBI's dan mensenrechtenorganisaties zou dit aspect kunnen spelen. De Nederlandse overheid wordt door de ANBI's nu niet als bezwaarlijk gezien, maar gewezen wordt op het risico dat het politieke klimaat wijzigt, zoals in sommige Europese landen thans het geval is. Een veilige gegevensuitwisseling die voldoet aan alle voorwaarden van privacywetgeving wordt verder genoemd als een belangrijke voorwaarde voor een mogelijke gegevensuitwisseling. De ANBI's geven in meerderheid aan dat dit aspect in ieder geval niet speelt bij de giftencategorie van de periodieke gift. De reden dat iemand kiest voor een vastgelegde periodieke gift kan volgens de doelen alleen zijn dat hij daarvoor fiscale aftrek wil. Hier is dus juist een belang dat de Belastingdienst op de hoogte is van deze gift en van de identiteit van de gever.

Tussenpersoon en crowdfunding

In de gesprekken is de mogelijkheid benoemd van een tussenpersoon die giften ontvangt van donateurs en deze giften doorgeleid naar de beoogde ANBI. De tussenpersoon zou hierbij de voor uitwisseling met de Belastingdienst benodigde persoonsgegevens van de donateur kunnen beheren en de donatie (desgewenst) anoniem kunnen doorzetten naar de ANBI. Deze variant beperkt de hoeveelheid door ANBI's te verwerken persoonsgegevens en alle werkzaamheden die daarbij komen kijken flink. De ANBI's is gevraagd hoe zij tegen deze mogelijkheid aankijken.

In unanimititeit wordt door de ANBI's het belang benoemd van het opbouwen en onderhouden van een klantrelatie met de donateur. De ANBI's verbinden veel belang aan de klantrelatie. De

mogelijkheid van een verplichte tussenpersoon die faciliteert bij het doorgeleiden van de donaties aan ANBI's zien ze niet als een wenselijke ontwikkeling. De komst van een tussenpersoon zou het opbouwen van een klantrelatie met de donateur in de weg staan, omdat de ANBI dan niet altijd zou beschikken over de persoonsgegevens van de donateur waardoor contact met de donateur niet (langer) mogelijk is. In dit verband is door een van de ANBI's ook gewezen op de acties c.q. evenementen om geld op te halen voor een goed doel. De organisatie die de actie organiseert is zelf niet altijd een ANBI, maar heeft als doel geld op te halen en over te boeken aan een specifiek vooraf benoemd goed doel. Donateurs zien deze organisatie echter vaak als een verlengstuk van de ANBI. Dit terwijl de ANBI waaraan de organisatie de donaties doorgeleid zelf niet beschikt over de gegevens van de donateurs. Een verdere (verplichte) uitrol van deze tussenschakel vermindert volgens de ANBI's dus de mogelijkheden voor de doelen om aan relatiebeheer te doen.

Het geïnterviewde crowdfundingplatform vervult in de huidige praktijk reeds zelf een rol als tussenpersoon. Het platform stelt goede doelen in de gelegenheid om via het platform gericht donateurs te werven voor een concreet doel. Het gaat hierbij om concrete projecten met een vooraf bepaald doelbedrag. Indien dit doelbedrag via het crowdfundingplatform wordt gerealiseerd, is het project geslaagd en wordt het opgehaalde bedrag door het platform aan het goede doel overgemaakt. Van dit opgehaalde bedrag wordt een percentage door het platform ingehouden ter bekostiging van het gebruik van het platform. Indien het doelbedrag wordt gerealiseerd verstrekt het crowdfundingplatform ook de gegevens van de donateurs aan het goede doel. Zowel het goede doel als de donateurs zijn hier vooraf van op de hoogte. Het crowdfundingplatform wijst er in dit verband op dat het inzetten van een tussenpersoon die giften ontvangt en doorgeleid naar het beoogde doel dan ook niet het relatiebeheer van het goede doel met diens donateurs in de weg hoeft te staan. Indien het doelbedrag op een bepaalde peildatum niet is gerealiseerd, dan is het project niet geslaagd en worden de voor dit project gemaakte donaties door het platform terugboekend naar de donateurs.

Het platform geeft aan zelf geen goed doel te zijn. Indien het goede doel dat gebruik maakt van het platform kwalificeert als ANBI, dan kan dit worden vermeld bij het concrete project op de website van het platform. Anoniem doneren via het platform is niet mogelijk. Het platform beschikt altijd over het IBAN en de naam van de donateur, hetgeen nodig is in verband met de terugbetaling van de donatie aan de donateur in de situatie dat het project niet slaagt. Wel is het voor een donateur mogelijk om anoniem te blijven voor het goede doel. Alleen het platform beschikt dan over de gegevens van de donateur.

Geefbereidheid

Aan de ANBI's is gevraagd wat voor mogelijke effecten zij op de geefbereidheid van donateurs zien bij een mogelijke gegevensuitwisseling met de Belastingdienst.

Frictie in de klantrelatie

Een goede klantrelatie draagt naar de ervaring van de ANBI's bij aan de geefbereidheid van de donateur. Het onderhouden van een goede klantrelatie wordt door de ANBI's dan ook als belangrijk aangemerkt. Dit speelt met name ten aanzien van meer omvangrijke periodieke giften. Daar staat volgens de ANBI's tegenover dat een deel van hun inkomsten afkomstig is van kleine periodieke giften die al langere tijd lopen. Vaak is de donateur van deze kleinere periodieke gift niet altijd bewust met deze gift bezig. Een mogelijk klantcontact of een doorgevoerde beleidswijziging kan dan aanleiding voor de donateur zijn om zijn of haar gift aan de ANBI te beëindigen. Bij deze grote groep kan het introduceren van uitwisseling van gegevens met de Belastingdienst dan ook een duidelijk "afhaakmoment" zijn. Dit is zeker zo wanneer de klant met een brief benaderd wordt om bijvoorbeeld akkoord te gaan met de verstrekking.

Door de ANBI's wordt erop gewezen dat het niet altijd makkelijk is om een klantrelatie met de donateur aan te gaan, omdat de ANBI niet in alle gevallen beschikt over de NAW-gegevens van de donateur. Zo is bij een IBAN-overboeking alleen het IBAN van de rekening van de donateur en diens achternaam zichtbaar. Bij anonieme giften speelt de klantrelatie in het geheel geen rol. Dit betreft echter een klein deel van het totaal aantal giften. In zijn algemeenheid leeft het gevoel bij

de ANBI's dat donateurs mogelijk huiverig zijn over een mogelijke gegevensuitwisseling met de Belastingdienst. Vanuit een goed doel wordt de verwachting geuit dat door de Belastingdienst wordt onderzocht wat de effecten van een mogelijke gegevensuitwisseling is alvorens hiertoe over te gaan. Het belang van een goede voorlichting over het doel en nut van een mogelijke gegevensuitwisseling wordt eveneens door een goed doel benoemd. Daarbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan een specifieke campagne over dit onderwerp.

Voor het crowdfundingplatform is klantrelatie van minder groot belang dan voor de andere ANBI's. 30 procent van de donateurs die gebruik maken van het crowdfundingplatform heeft niet eerder gedoneerd aan het goede doel waaraan zij via het crowdfundingplatform een donatie doen. Via het crowdfundingplatform maken zij kennis met het goede doel en kan de klantrelatie naar de toekomst toe een rol gaan spelen. Het crowdfundingplatform wijst er echter op dat het vormgeven en onderhouden van de klantrelatie een verantwoordelijkheid is van het goede doel dat de donaties en gegevens van de donateurs bij een gerealiseerd doelbedrag ontvangt. Bij het platform zijn structurele giften immers niet aan de orde. De projectmatige wijze waarop het platform donaties ophaalt richt zich alleen op incidentele giften, waarvan het merendeel ziet op relatief kleinere bedragen. Wel wordt een kleine groep terugkerende donateurs en goede doelen gezien die gebruik maken van het platform. Een klantrelatie tussen het platform en de donateur speelt hierbij echter geen rol. Gelet op het vorenstaande verwacht het crowdfundingplatform geen negatief effect op de klantrelatie en daarmee de geefbereidheid bij een mogelijke gegevensuitwisseling met de Belastingdienst.

Vanuit een aantal ANBI's is de verwachting uitgesproken dat een eventuele gegevensuitwisseling met de Belastingdienst in eerste instantie beperkt wordt tot periodieke giften. Van de groep donateurs die vastgelegde periodieke giften doet zijn in de regel de meeste gegevens aanwezig bij de ANBI. Daarnaast zal deze doelgroep naar verwachting eerder geneigd zijn gebruik te maken van de giftenaftrek in de inkomstenbelasting; dat was immers het doel van de periodieke, vastgelegde gift. Deze groep heeft juist de wens dat de Belastingdienst op de hoogte is van de gift. Een mogelijke gegevensuitwisseling zal bij deze groep naar verwachting dan ook minder weerstand oproepen. Hierbij is het van belang dat de uitwisseling voor de donateur ook extra gemak oplevert door verwerking van deze gegevens in de VIA, alleen dan is er feitelijk een verbeterde dienstverlening.

Door het crowdfundingplatform is gewezen op de mogelijkheid om bij een eventuele gegevensuitwisseling aan de donateur inzichtelijk te maken welk bedrag aan donaties nog ontbreekt om de drempel voor giftenaftrek in de inkomstenbelasting te realiseren. Een dergelijke faciliteit kan in positieve zin bijdragen aan de geefbereidheid.

Compliance

Vanuit bestaande gegevensuitwisseling op andere vlakken ervaren het ministerie van Financiën en de Belastingdienst dat een gegevensuitwisseling invloed heeft op de compliance bij burgers en bedrijven. Aan de ANBI's is gevraagd of zij bij een mogelijke gegevensuitwisseling een effect verwachten op de mate waarin door donateurs op een juiste wijze gebruik wordt gemaakt van de giftenaftrek. Geen van de ANBI's heeft zich uitgesproken over de invloed van een mogelijke gegevensuitwisseling met de Belastingdienst op de juistheid waarop donateurs van de giftenaftrek gebruik maken. Dit betreft een aspect dat zich voordoet in de relatie tussen de Belastingdienst en de donateur in zijn hoedanigheid van belastingplichtige en niet aan de orde is in de relatie tussen de ANBI en de donateur.

(Algemene) informatie over gevers en giften

De ANBI's is gevraagd naar algemene informatie over hun gevers en giften. Inzicht hierin kan helpen bij het bepalen van de reikwijdte van een eventuele gegevensuitwisselingsstroom en geeft inzicht over welk deel van de populatie de gesprekspartner representeert.

Uit de gesprekken met de ANBI's komt het beeld naar voren dat de ANBI's ieder een eigen samenstelling aan donateurs hebben en bijbehorende indeling naar omvang van giften kennen. Hierin worden variaties gezien waarin een goed doel de inkomsten voornamelijk uit kleine periodieke giften haalt, maar ook waarin de ANBI een meer gespreide samenstelling kent aan omvang van donaties die worden ontvangen. Het aandeel anonieme giften is bij alle ANBI's echter gering. Eén van de ANBI's verkrijgt een aanzienlijk deel van zijn inkomsten uit nalatenschappen. De samenstelling van donateurs bij het crowdfundingplatform onderscheidt zich in dit verband. Dit platform werkt namelijk uitsluitend op projectbasis en de hiermee verbonden incidentele gift.

De populatie donateurs bestaat bij alle ANBI's vaak uit personen ouder dan 50 jaar. Jongeren zijn minder vertegenwoordigd onder de donateurs. Het crowdfundingplatform kent in dit verband een relatief jongere doelgroep. Met name personen in de leeftijd tussen de 35 en 55 jaar maken gebruik van dit platform.

Informatie per donatie en donateur

Om het nut van een mogelijke gegevensuitwisseling met de Belastingdienst te onderzoeken rijst de vraag welke gegevens op dit moment door de ANBI worden verzameld en opgeslagen. Met nut wordt bedoeld in welke mate gegevens kunnen dienen als contra-informatie of kunnen worden gebruikt in het vooraf invullen van de giftenaftrek in de aangifte. Dit laatste zorgt voor gemak bij de donateur en mogelijk voor een grotere bewustheid in de maatschappij over het bestaan van de giftenaftrek. Door de ANBI's is hierover de volgende informatie verstrekt.

Welke gegevens worden vastgelegd

Uit de gesprekken met de ANBI's komt naar voren dat de vastlegging van gegevens van donateurs varieert afhankelijk van de aard van de donatie. Bij contante giften via de collectebus en anonieme giften zijn geen gegevens van de donateurs bekend. Bij girale giften waarbij gebruik wordt gemaakt van een Ideal betaling zijn evenmin gegevens van de donateur zichtbaar. Alleen het IBAN van de betalingsverwerker wordt bij Ideal-betalingen vermeld.

Bij girale giften aan de collectebus en kleine periodieke girale giften zijn in de regel het IBAN, en de NAW-gegevens van de donateur vastgelegd. Afhankelijk van de ANBI zijn bij kleinere jaarlijkse giften ook het emailadres, het telefoonnummer, de geboortedatum en het geslacht van de donateur bekend. Deze gegevens zijn echter niet bij alle ANBI's en van alle donateurs aanwezig. Dit hangt mede samen met de wens van de donateur om schriftelijke informatie – waaronder bijvoorbeeld een ledenblad – digitaal c.q. per post te ontvangen. Het komt vaak voor dat de adresgegevens niet geüpdatet worden na een verhuizing.

Bij grotere periodieke giften zijn de persoonsgegevens vaak (aanvullend) vastgelegd in een akte of onderhandse overeenkomst. Alle ANBI's waarmee gesproken is geven aan in geval van een gift in natura deze gift altijd te waarderen op de waarde in het economisch verkeer. Een goed doel geeft in dit verband aan hiertoe altijd een onafhankelijk taxateur in te schakelen. In deze situaties zijn de NAW-gegevens van de donateur altijd bekend bij de ANBI.

Wijze van administreren

De ANBI's gebruiken een informatiesysteem waar het grootste deel van de donateurs en informatie over de door hen gedane donaties in is opgenomen. Hierin zijn in ieder geval de terugkerende giften, groot of klein, opgenomen. Bij verschillende ANBI's is echter een deel van de donaties opgenomen in andere systemen, of wel gearchiveerd, maar niet geautomatiseerd benaderbaar. Het valt bijvoorbeeld op dat de bijzondere donaties (eenmalige, hoge giften) in een ander systeem worden opgeslagen en dat giften in natura anders worden vastgelegd. Ook komt het voor dat resultaten uit bijzondere acties, zeker als die door derden zijn uitgevoerd, als één grote donatie worden geadmistreerd. Tot slot wordt bij een enkel doel een aparte administratie van periodieke giften gevoerd.

Het bovenstaande levert het beeld op dat naar mate de structurele giften een groter bedrag

omvatten, er meer gegevens van de donateur beschikbaar zijn bij de ANBI. Dit hangt ook nauw samen met de klantrelatie die met de donateur wordt onderhouden. Naarmate de structurele gift omvangrijker is, wordt een intensiever c.q. persoonlijker contact tussen de ANBI en de donateur gezien. De vastlegging van de gegevens is echter het meest geautomatiseerd bij de "hoofdstromen".

BSN

Het BSN-nummer van de donateur wordt echter door geen enkel goed doel bewaard. Meerdere ANBI's hebben grote bewaren bij het bewaren en verwerken van dit persoonsgegeven. Deze bezwaren zijn gelegen in het extra contact dat het verkrijgen van dit gegeven met de donateur vereist, de invloed van het uitvragen van dit persoonsgegeven op de geefbereidheid en de strikte juridische voorwaarden van de Verordening Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna: AVG) waaraan de ANBI dient te voldoen wanneer dit persoonsgegeven wordt uitgevraagd. Een van de ANBI's geeft aan ook geen mogelijkheden te zien om aan de juridische voorwaarden voor een dergelijke uitvraag te voldoen en om die reden het mogelijk verplicht stellen van het bijhouden van dit gegeven ten behoeve van een mogelijke gegevensuitwisseling als onwenselijk te zien.